

19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

PORADNIK FRATERA - Niemcy

Około 25% mieszkańców
Niemiec to emeryci
i renciści.

Stolica: Berlin (Berlin)

Ludność: ok. 81 860 tys.

Powierzchnia: 357 123 km²

Gęstość zaludnienia: ok. 229 osób/km²

Strefa czasowa: GMT +1.00 (jak w Polsce)

Ustrój: republika federalna

Podział administracyjny: 16 landów

Język urzędowy: niemiecki

Jednostka monetarna: euro

Religie: katolicyzm (30%), protestantyzm (30%)

Przepisy wjazdowe: dowód osobisty (pobyt do 90 dni)

Kod telefoniczny: +49

Telefony alarmowe:

Policja - 110

Numer alarmowy - 112

Linia Poland Direct (na koszt rozmówcy) - 0 800 080 1048

Ambasada RP w Berlinie

Lassenstr. 19-21,

14193 Berlin, Deutschland

Telefon: (+49) 30 223 13 0

Faks: (+49) 30 223 13 155

W Niemczech jest ponad
6 tysięcy gatunków piwa. Jedynie
Czesi piją więcej tego trunku
w przeliczeniu na osobę.

Informacje praktyczne:

Karty płatnicze: Powszechnie akceptowane są karty kredytowe MasterCard, Visa, EC-Eurocheque i American Express. Znalezienie bankomatu nie stanowi problemu.

Elektryczność: Gniazdka w Niemczech są takie same jak w Polsce. Napięcie sieci wynosi 230V/50Hz.

Zalecane szczepienia: W Niemczech nie ma zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych. Nie są wymagane szczepienia. Osoby płacące składki na NFZ mają prawo do opieki medycznej w ramach ubezpieczenia – należy mieć ze sobą EKUZ (Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego).

Dni ustawowo wolne od pracy: Nowy Rok (1.01), Trzech Króli (6.01, w Bawarii, Badenii-Wirtembergii, Saksonii-Anhalt), Wielki Piątek, Wielkanoc, Poniedziałek Wielkanocny, Święto Pracy (1.05), Wniebowstąpienie Chrystusa, Zielone Świątki, Boże Ciało (w południowych Niemczech), Wniebowzięcie NMP (15.08, w Saarland), Święto Zjednoczenia Niemiec (3.10), Wszystkich Świętych (1.11, w południowych Niemczech), Święto Reformacji (3.11, w dawnym NRD), Święto Kościoła Ewangelickiego (17.11, w Bawarii i Saksonii), Boże Narodzenie (25.-26.12).

Godziny otwarcia: oficjalnie sklepy są otwarte od poniedziałku do piątku w godz. 9:00-20:00, w soboty 9:00-16:00, natomiast w niedziele i święta są zamknięte.

**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**

19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

**WYCIEZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**

19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

Akwizgran – miasto słynie z niesamowitej katedry wznoszącej się w środku miasta.

Altötting – wyróżnia się uroczą lokalizacją u stóp Alp, ponad milion pielgrzymów rocznie przybywa tu, aby odwiedzić najważniejsze sanktuarium maryjne w Bawarii i zobaczyć Czarną Madonnę.

Augsburg – trzecie najstarsze niemieckie miasto, kusi fanów sztuki, także ze względu na unikalny teatr marionetek.

Bamberg – malownicze miasteczko z szachulcową zabudową, przepływa przez nie Regnitz.

Berlin - stolica Niemiec, bogata w atrakcje turystyczne, muzea (*Museuminsel*), historię i szalone życie nocne.

Brema – słynie z pomnika Bremerńskich muzykantów – osła, psa, kota i koguta.

Cochem – tradycyjne, pięknie położone nad Mozela miasteczko z budynkami z muru pruskiego.

Düsseldorf – ekonomiczna siła regionu, która łączy w sobie nowoczesność i historię.

Frankfurt nad Menem – przyciąga biznesmenów z całego świata, ponieważ jest nowoczesnym centrum finansowym, co odzwierciedlają imponujące drapacze chmur.

Hamburg – drugie co do wielkości miasto w Niemczech, stanowi ono największy krajowy i ważny światowy port, znajduje się tu więcej mostów niż łącznie w Wenecji i Amsterdamie.

Hanower – stolica Dolnej Saksonii, w 2000 roku miały tu miejsce światowe targi EXPO.

Koblencja – ulokowana uroczu u zbiegu Renu i Mozeli, w drugiej połowie sierpnia odbywa się widowiskowy pokaz sztucznych ogni *Rhein in Flammen*.

Kolonia – słynie z kranawału oraz najwspanialszej gotyckiej katedry w całych Niemczech, ten okazały budynek mierzy 157m wysokości i jest drugim pod względem wielkości kościołem na świecie.

Linderhof – znajduje się tu najmniejszy z trzech pałaców, które wybudował król Ludwиг II.

Lubeka – ojczyzna marcepanu, jeden z głównych ośrodków hanzeatyckich z gotycką zabudową z czerwonej cegły.

Markt am Inn – wioska, w której w 1927 roku urodził się papież Benedykt XVI.

Moguncja – przyciąga nie tylko zabytkami i galeriami, ale również wspaniałymi winiarniami.

Monachium – największe miasto w południowych Niemczech, tutaj odkrywając smak jednego z lokalnych piw (niekoniecznie podczas *Oktoberfest*), można odpocząć po odwiedzeniu Starej Pinakoteki, muzeów i pałaców.

Oberammergau – znana z widowisk pasyjnych oraz naściennych malowideł (*Luftmalerei*).

Pasawa – charakteryzuje się wyjątkową lokalizacją u zbiegu trzech rzek Dunaju, Inn i Ilz.

Prien – położony nad malowniczym jeziorem Chiemsee, stąd można popłynąć na wyspę Herreninsel.

Ratybona – średniowieczne miasteczko z monumentalną katedrą, które znane też jest z kielbas Bratwurst.

Rüdesheim - leży w Dolinie środkowego Renu, która została wpisana na listę UNESCO i słynie z uprawy winorośli.

Schwangau – jedno z najczęściej odwiedzanych miejsc przez turystów, znajduje się tu zamek Hochenschwangau, dwa kilometry dalej na wzgórzu wznosi się wyjęta wprost z bajki kolejna budowla Ludwika II - Neuschwanstein.

Wolfsburg – ośrodek przemysłu samochodowego, atrakcją turystyczną jest Autostadt (Muzeum Aut) Volkswagena.

Würzburg – znany z dawnej rezydencji – barokowego pałacu, katedry oraz zabytkowego mostu na Renie.

**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**

19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

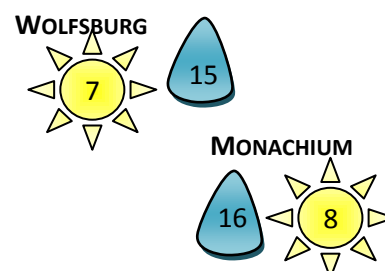
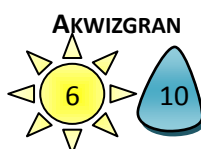
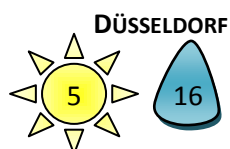
www.frater.pl

Klimat w Niemczech zbliżony jest do panującego w Polsce. Najcieplej jest w okresie od maja do września, a średnia temperatura w miesiącach letnich to ok. 24°C. Wiosną sprzyja przyjemna pogoda, jednak zazwyczaj potrzebna jest nam kurtka. Jesień oznacza ochłodzenie i częstsze opady deszczu, które wynagrodzić może nam piękna paleta barw na ulicach niemieckich miast. Podczas zimowych miesięcy temperatura często spada poniżej 0°C. Opady śniegu są możliwe już od listopada.

	Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Berlin	8,8°C	-1°C	1°C	4°C	8°C	13°C	17°C	18°C	18°C	14°C	9°C	4°C	1°C
Monachium	8,3°C	-2°C	0°C	4°C	8°C	13°C	16°C	18°C	17°C	14°C	9°C	3°C	-1°C
Kolonia	10,0°C	2°C	3°C	6°C	9°C	13°C	16°C	18°C	18°C	15°C	11°C	6°C	3°C
Wolfsburg	8,9°C	0°C	1°C	4°C	8°C	13°C	16°C	17°C	17°C	14°C	10°C	5°C	2°C

Średnie temperatury powietrza

Średnia liczba godzin słonecznych oraz dni deszczowych (>0.1 mm) w sierpniu:

Co zabrać ze sobą do Niemiec?

- ✓ warunki pogodowe zbliżone są do tych w zachodniej Polsce, zatem należy zabrać krem z filtrem UV, okulary przeciwsłoneczne, nakrycie głowy oraz lekką, jasną odzież, ale również cieplejsze ubrania i płaszcz przeciwdeszczowy;
- ✓ wygodne obuwie;
- ✓ aparat fotograficzny;
- ✓ kieszonkowe;
- ✓ dokument tożsamości, kartę EKUZ.

Co przywieźć na pamiątkę?

- ✗ marcepan,
- ✗ niemieckie piwo oraz litrowy kufel,
- ✗ zegarek z kukułką,
- ✗ ubrania kupione na wyprzedaży,
- ✗ bawarskie skórzane wyroby,
- ✗ żelki Haribo,
- ✗ pamiątki z Ampelmann'em,
- ✗ książkę z bajkami braci Grimm.

WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI

19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

Kuchnia niemiecka

Niemcy znani są z zamiłowania do ciężkich i tłustych potraw. Ich posiłki opierają się głównie na ziemniakach, kapuście i mięsie.

Kiełbasy – w Niemczech istnieją setki różnych specjalności zawierające kiełbasę; zazwyczaj jest ona serwowana z chlebem i musztardą, do najbardziej znanych należą kiełbaski franfurterki, *Bratwurst* (smażona kiełbasa), *Currywurst* (pieczona kiełbasa doprawiona dużą ilością przyprawy curry).

Schweinebraten – potrawa narodowa, pieczeń z sosem, marynowana jest ona przez 24 godziny w zalewie z cebuli, marchwi, ziół i przypraw.

Ziemniaki – niemiecką specjalnością są *Bratkartoffeln* czyli smażone ziemniaki na tłuszczu, jednak warzywa te mogą pojawić się w pierogach (*Kartoffelknödel*), w sałatkach ziemniaczanych czy zupie kartoflanej.

Sauerkraut – marynowana biała kapusta.

Sery – w poszczególnych regionach Niemiec wytwarzane są inne sery, m.in. *Quark* (twaróg), *bavarian blue* (posiada niebieskie żyłki), *Bierkäse* (opierający się na piwie) czy *Altenburger* (podobny do Camambert).

Eintopf – jednogarnkowy posiłek, który jest tak obfity, że może zastąpić cały obiad.

Apfelstrudel – podawane na gorąco ciasto z nadzieniem z jabłek, rodzynek i cynamonu.

Piwo – trunek składający się z chmielu, wody, drożdży i ziarna, tradycyjne piwo nie jest pasteryzowane, popularne gatunki to gorzkawy *Pilsner*, pszeniczny *Weizenbier* oraz *Altbier* (z okolic Kolonii).

Schorle – białe wino wymieszane z wodą gazowaną.

Kupienie produktów spożywczych w rozsądnej cenie w Niemczech nie powinno stanowić problemu. Znane marki tanich niemieckich supermarketów to Aldi, Lidl, Penny Markt, Netto czy Kaufland. Do odrobiny droższych należą m.in. Edeka i Rewe.

Prawie wszędzie na obszarze Niemiec można połączyć się za pomocą wi-fi z internetem. Bezpłatnie jest to możliwe w większości hoteli, kawiarni oraz centrach miast. Często na uniwersytetach oraz dworcach udostępnione są komputery mające dostęp do internetu.

Woda w Niemczech jest zdatna do picia. Bez obaw można pić nieprzegotowaną wodę z kranu. Jej jakość jest systematycznie kontrolowana i reprezentuje jeden z najwyższych poziomów w Europie.

WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI

19 LAT RAZEM

Biuro Turystyczno Pielgrzymkowe FRATER Adam Zielinski

biuro: ul. Dworcowa 19, 85-009 Bydgoszcz, tel./fax 52 322 48 39, e-mail: biuro@frater.pl

konto: Bank Millennium S.A. O/Bydgoszcz Nr: 76 1160 2202 0000 0000 4190 3630

Wpis do Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych pod nr 16

NIP 967-035-11-14, REGON 093166900

www.frater.pl

10 rzeczy, które musisz zrobić w Niemczech:

1. Odwiedź tradycyjną bawarską piwiarnię i posmakuj regionalne piwo.
2. Udaj się na zapierające dech w piersiach rejsy statkiem po Mozeli i Renie.
3. Rozkoszuj się marcepanem w kawiarni Niederegger w Lubece.
4. Zasiądź za kierownicą jednego z aut Volkswagena w Autostadt (Muzeum Samochodów) w Wolfsburgu.
5. Zaurocz się zamkiem Neuschwanstein.
6. Skosztuj kielbasę Bratwurst będąc w Ratyzbonie.
7. Poczuj majestatyczną wzniosłość katedry w Kolonii.
8. Zobacz widowiskowy pokaz sztucznych ogni *Rhein in Flammen* (Ren w płomieniach).
9. Popłyń na wyspę Herreninsel i odkryj pełen przepychu pałac Ludwika II.
10. Zachwyć się szachulcową zabudową pięknego miasta Bamberg.

Minisłowniczek:

Dzień dobry (rano) – Guten Morgen

Dzień dobry (w ciągu dnia) – Guten Tag

Dobry wieczór - Guten Abend

Do widzenia – Auf Wiedersehen

Cześć – Hallo

Jak się masz? – Wie geht es dir?

Dobrze, a ty? – Gut, und dir?

Tak – Ja Nie - Nein

Proszę - Bitte Dziękuję – Danke

Przepraszam – Entschuldigung

Nie ma za co - Bitte

Pomocy! – Hilfe!

Gdzie jest toaleta? – Wo is die Toilette?

Ile to kosztuje? – Wie viel kostet das?

Czy mówi Pan(i) po angielsku/polsku? –

Sprechen Sie Englisch/Polnisch?

Nie rozumiem. – Ich verstehe nicht.

Buziaki – Küsschen

. Słowo „Niemcy” pochodzi od
słowiańskiego „niemy”, gdyż
Słowianie nie rozumieli języka
niemieckiego.

Przykładowe ceny:

Kawa w barze – 0,90-1,50€

Posiłek w restauracji – od 12€

Bratwurst (w snack-barze) – od 1€

Woda mineralna 1.5l – od 0,20€

Piwo 0.5l – od 0,50€

Paczka papierosów (Malboro) – od 4,5€

Jogurt – od 0,25€

Kiwi (szt) – od 0,25€

Jabłko (kg) – od 1,5€

Bułka – 0,20€

Lokalna gazeta – 1€

Bilet autobusowy – 1,80-2,20€

**WYCIECZKI • WYPOCZYNEK I ZWIEDZANIE BEZ OGRANICZEŃ – WIZBO!
PIELGRZYMKI • TURYSTYKA DLA BIZNESU • HOBBY ŚWIAT ZIELENI**